

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА

за результатами обстеження зупинок громадського транспорту та перевірок фактичної доступності автобусних маршрутів Черкаської міської територіальної громади (у межах реалізації проєкту Rehabilitation for Ukraine Activity (Rehab4U))

1. Підстави та мета підготовки аналітичної записки

Аналітичну записку підготовлено за результатами виконання заходів, передбачених Договором № 23/03/26-5R4U, укладеним між Громадською спільнотою «**Національна Асамблея людей з інвалідністю України**» та фізичною особою – підприємцем Середенком Віталієм Олександровичем, у межах реалізації проєкту **Rehabilitation for Ukraine Activity (Rehab4U)**.

У межах виконання заходів із змістовної адвокації та представництва інтересів осіб з інвалідністю було проведено обстеження зупинок громадського транспорту, перевірки фактичної доступності автобусних маршрутів, практичне тестування можливості користування громадським транспортом особами, які користуються кріслами колісними, а також узагальнення отриманих результатів і підготовку рекомендацій щодо покращення транспортної доступності Черкаської міської територіальної громади.

Метою проведених заходів було отримання об'єктивної інформації про фактичний стан доступності громадського транспорту для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, виявлення основних проблем, що перешкоджають безперешкодному користуванню транспортними послугами, та підготовка пропозицій для їх подальшого розгляду органами місцевого самоврядування, Радою безбар'єрності Черкаської міської територіальної громади й іншими заінтересованими сторонами.

2. Проведені заходи

У межах реалізації проєкту та виконання заходів із змістовної адвокації і представництва інтересів осіб з інвалідністю було:

- проведено обстеження **20 зупинок громадського транспорту** щодо їх відповідності вимогам доступності;
- здійснено перевірки фактичної доступності автобусів, що працювали **на 5 визначених проєктом маршрутах** (обстежено **23 транспортні засоби**);
- додатково проведено перевірки автобусів, що працювали **ще на 2 маршрутах** (обстежено **5 транспортних засобів**) для підтвердження виявлених тенденцій;
- проведено фотофіксацію транспортних засобів і зупинок громадського транспорту під час обстежень та перевірок;
- здійснено практичне тестування можливості користування громадським транспортом особами, які користуються кріслами колісними;
- узагальнено результати проведених обстежень і перевірок та підготовлено аналітичні матеріали з рекомендаціями щодо підвищення рівня доступності громадського транспорту та транспортної інфраструктури Черкаської міської територіальної громади.

3. Основні результати обстежень та перевірок

Проведені обстеження та перевірки засвідчили, що в Черкаській міській територіальній громаді триває оновлення рухомого складу громадського транспорту та поступове впровадження принципів безбар'єрності. Разом із тим фактичний рівень доступності транспортної системи поки що не забезпечує можливості самостійного користування громадським транспортом для значної частини маломобільних груп населення.

3.1. Результати обстеження зупинок громадського транспорту

Встановлено:

- лише **65 %** обстежених зупинок забезпечували безперешкодний доступ до місця посадки;
- **25 %** зупинок були недоступними, ще **10 %** — лише частково відповідали вимогам доступності;
- лише **50 %** посадкових майданчиків відповідали встановленим вимогам;
- **на жодній** із обстежених зупинок не було забезпечено безперервного тактильного маршруту;
- лише **5 %** зупинок мали повний комплекс інформаційного забезпечення.

Найпоширенішими проблемами стали відсутність тактильних елементів, неналежний стан покриття, невідповідність висоти бордюрів та відсутність безперервних маршрутів пересування.

3.2. Результати перевірок фактичної доступності автобусних маршрутів

Встановлено:

- під час перевірок встановлено, що на більшості обстежених маршрутів працювали низькопідлогові автобуси, однак на окремих маршрутах продовжували здійснювати перевезення високопідлогові транспортні засоби, що негативно впливало на загальну доступність громадського транспорту
- лише поодинокі транспортні засоби мали справні апарелі, готові до використання під час перевірки;
- переважна більшість автобусів не забезпечувала належного звукового інформування пасажирів;
- під час перевірок **не зафіксовано жодного транспортного засобу**, який можна було б визнати повністю доступним для самостійного користування особами, які пересуваються на кріслах колісних.

Проведені перевірки підтвердили, що наявність окремих елементів доступності ще не гарантує можливості безпечного та самостійного користування громадським транспортом.

4. Узагальнення результатів

Аналіз результатів обстежень та перевірок дозволяє зробити такі висновки:

- у громаді вже здійснюються заходи щодо оновлення рухомого складу та розвитку безбар'єрного середовища, що є позитивною тенденцією;
- фактична доступність громадського транспорту залежить не лише від конструкції транспортного засобу, а й від стану зупинок, організації посадки та висадки пасажирів, справності обладнання, дій водія та інформаційного забезпечення;
- встановлено невідповідність між окремими задекларованими характеристиками доступності та можливістю їх практичного використання. У більшості випадків причиною є не відсутність обладнання, а неналежне функціонування окремих елементів транспортної системи або відсутність їх комплексної взаємодії.

Отримані результати свідчать про необхідність переходу від оцінки окремих об'єктів до комплексного підходу, який забезпечує безперервний безбар'єрний маршрут пересування людини.

5. Пропозиції за результатами проведених обстежень та перевірок

За результатами проведених обстежень та перевірок пропонується:

1. Розглянути результати громадського моніторингу на засіданні Ради безбар'єрності Черкаської міської територіальної громади.
2. Розробити поетапний план приведення зупинок громадського транспорту у відповідність до вимог безбар'єрності.
3. Запровадити регулярні перевірки фактичної доступності транспортних засобів із використанням єдиного чек-листа.
4. Посилити контроль за використанням апарелей, роботою інформаційних систем та дотриманням вимог доступності під час виконання перевезень.
5. Організувати системне навчання водіїв щодо перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.
6. Передбачити залучення громадських організацій осіб з інвалідністю до проведення періодичного громадського моніторингу виконання заходів із забезпечення безбар'єрності.

6. Підсумок

Проведені обстеження та перевірки підтвердили наявність позитивних змін у розвитку безбар'єрності громадського транспорту Черкаської міської територіальної громади. Разом із тим результати громадського моніторингу засвідчили, що забезпечення фактичної доступності потребує подальших системних заходів, спрямованих на усунення виявлених недоліків, посилення взаємодії між органами місцевого самоврядування, перевізниками та громадськістю, а також впровадження постійного моніторингу виконання заходів із забезпечення безбар'єрності.

Голова ГО «Спілка людей
з інвалідністю «Перспектива»

Підпис